

TRƯỜNG ĐẠI HỌC THƯƠNG MẠI
THUONGMAI UNIVERSITY

Chủ biên: PGS.TS. PHAN THẾ CÔNG
TS. PHẠM THỊ MINH UYÊN

GIÁO TRÌNH

KINH TẾ HỌC
QUẢN LÝ

NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ - 2019

LỜI MỞ ĐẦU

Kinh tế học quản lý là môn khoa học về vận dụng lý thuyết kinh tế và các công cụ phân tích của khoa học ra quyết định quản lý để xem xét cách thức một tổ chức đạt được mục tiêu với hiệu quả cao nhất. Nói một cách khác, kinh tế học quản lý là môn khoa học sử dụng các phân tích kinh tế để ra các quyết định kinh doanh bao gồm việc sử dụng các nguồn lực khan hiếm của tổ chức một cách tốt nhất.

***Giáo trình Kinh tế học quản lý** được biên soạn dựa trên chương trình môn học của Trường Đại học Thương mại và tham khảo các giáo trình khác trong và ngoài nước. Giáo trình có kết cấu gồm các phần như: nội dung của môn học, các bài tập luyện tập, thực hành và thảo luận. Sau mỗi chương của giáo trình đều có tóm lược nội dung của chương, các câu hỏi ôn tập, bài tập vận dụng và các thuật ngữ thông dụng trong kinh tế học quản lý. Mục tiêu của giáo trình là nhằm tạo điều kiện thuận lợi giúp người đọc nắm vững lý thuyết và biết cách vận dụng lý thuyết vào các tình huống thực hành cụ thể trong thực tiễn kinh tế - xã hội ở Việt Nam.*

Để hoàn thiện giáo trình, các tác giả đã tham khảo nhiều giáo trình ở một số trường đại học nổi tiếng trên thế giới. Các tác giả tin rằng giáo trình Kinh tế học quản lý sẽ đặc biệt hữu ích cho các sinh viên Trường Đại học Thương mại và những người quan tâm nghiên cứu khoa học kinh tế học quản lý.

Nội dung cụ thể của giáo trình được trình bày trong 6 chương, bao gồm:

Chương 1: Tổng quan về kinh tế học quản lý.

Chương 2: Ước lượng và dự báo cầu.

Chương 3: Ước lượng sản lượng và chi phí sản xuất.

Chương 4: Lựa chọn trong điều kiện rủi ro và bất định.

Chương 5: Quyết định của nhà quản lý trong các cấu trúc thị trường.

Chương 6: Phương pháp và kỹ thuật ra quyết định tối đa hoá lợi nhuận.

Giáo trình này do PGS.TS. Phan Thế Công và TS. Phạm Thị Minh Uyên đồng chủ biên và các thành viên tham gia:

<i>PGS.TS. Phan Thế Công</i>	<i>Biên soạn chính chương 1, 4, 5 và cấu trúc nội dung giáo trình.</i>
<i>TS. Phạm Thị Minh Uyên</i>	<i>Biên soạn chính chương 2 và 6.</i>
<i>ThS. Ninh Thị Hoàng Lan</i>	<i>Biên soạn chính chương 3.</i>
<i>ThS. Hồ Thị Mai Sương</i>	<i>Tham gia chương 3 và chương 5.</i>
<i>ThS. Lương Nguyệt Ánh</i>	<i>Tham gia chương 1 và chương 6.</i>
<i>ThS. Nguyễn Thị Quỳnh Hương</i>	<i>Tham gia chương 3 và chương 5.</i>
<i>ThS. Nguyễn Thị Lệ</i>	<i>Tham gia chương 2 và chương 4.</i>
<i>ThS. Nguyễn Ngọc Quỳnh</i>	<i>Tham gia chương 1 và chương 4.</i>
<i>TS. Phùng Danh Thắng</i>	<i>Tham gia chương 2 và chương 6.</i>

Các tác giả xin chân thành cảm ơn sự đóng góp ý kiến quý báu của Ban giám hiệu Trường Đại học Thương mại, Phòng Quản lý Khoa học, Hội đồng thẩm định giáo trình, Bộ môn Kinh tế học và các đồng nghiệp trong và ngoài trường. Mặc dù có nhiều cố gắng, nhưng cuốn sách sẽ không tránh khỏi những khiếm khuyết, các tác giả rất mong nhận được ý kiến đóng góp và phê bình của người đọc để giáo trình được hoàn thiện hơn trong các lần tái bản sau. Mọi ý kiến đóng góp xin gửi về: Bộ môn Kinh tế học - Trường Đại học Thương mại - Hà Nội.

ĐỒNG CHỦ BIÊN

PGS. TS. Phan Thế Công
TS. Phạm Thị Minh Uyên

MỤC LỤC

LỜI MỞ ĐẦU	3
DANH MỤC BẢNG BIỂU	11
DANH MỤC SƠ ĐỒ, HÌNH VẼ	13
CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN VỀ KINH TẾ HỌC QUẢN LÝ	17
1.1. NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU KINH TẾ HỌC QUẢN LÝ	18
1.1.1. Khái niệm và đối tượng nghiên cứu	18
1.1.2. Các nội dung nghiên cứu của kinh tế học quản lý	21
1.1.3. Phương pháp nghiên cứu	23
1.2. CÁC VẤN ĐỀ CƠ BẢN TRONG KINH TẾ HỌC QUẢN LÝ	28
1.2.1. Đo lường và tối đa hóa lợi nhuận kinh tế	28
1.2.2. Cung, cầu và cân bằng thị trường	31
1.2.3. Phân tích cấu trúc thị trường và các quyết định quản lý	40
1.3. PHÂN TÍCH CẬN BIÊN CHO CÁC QUYẾT ĐỊNH TỐI ƯU	44
1.3.1. Cơ sở lý luận về phân tích cận biên	44
1.3.2. Tối ưu hóa trong phân tích cận biên	45
1.4. TỔNG QUAN VỀ ƯỚC LƯỢNG VÀ DỰ BÁO	51
1.4.1. Ý nghĩa của các công cụ ước lượng và dự báo	51
1.4.2. Các bước để ước lượng và dự báo	52
1.4.3. Các kỹ thuật ước lượng và dự báo cơ bản	55
TÓM LƯỢC CHƯƠNG 1	70
CÁC THUẬT NGỮ CHƯƠNG 1	72

CÂU HỎI ÔN TẬP	73
BÀI TẬP VẬN DỤNG	74
CHƯƠNG 2: ƯỚC LƯỢNG VÀ DỰ BÁO CẦU	78
2.1. ƯỚC LƯỢNG CẦU	79
2.1.1. Xác định hàm cầu thực nghiệm	79
2.1.2. Ước lượng cầu của ngành đối với hãng chấp nhận giá	87
2.1.3. Ước lượng cầu cho hãng định giá	95
2.2. DỰ BÁO CẦU	101
2.2.1. Dự báo cầu theo thời gian	101
2.2.2. Dự báo cầu sử dụng hàm cầu ước lượng	107
TÓM LƯỢC CHƯƠNG 2	114
CÁC THUẬT NGỮ CHƯƠNG 2	117
CÂU HỎI ÔN TẬP	118
BÀI TẬP VẬN DỤNG	119
CHƯƠNG 3: ƯỚC LƯỢNG SẢN LƯỢNG VÀ CHI PHÍ SẢN XUẤT	123
3.1. ƯỚC LƯỢNG SẢN LƯỢNG TRONG NGẮN HẠN VÀ DÀI HẠN	123
3.1.1. Các khái niệm cơ bản	123
3.1.2. Ước lượng sản lượng trong ngắn hạn	136
3.1.3. Ước lượng sản lượng trong dài hạn	142
3.2. ƯỚC LƯỢNG CHI PHÍ SẢN XUẤT TRONG NGẮN HẠN VÀ DÀI HẠN	151
3.2.1. Các khái niệm cơ bản	151
3.2.2. Ước lượng hàm chi phí sản xuất trong ngắn hạn	162
3.2.3. Ước lượng hàm chi phí sản xuất trong dài hạn	168

TÓM LƯỢC CHƯƠNG 3	174
CÁC THUẬT NGỮ CHƯƠNG 3	177
CÂU HỎI ÔN TẬP	179
BÀI TẬP VẬN DỤNG	180
CHƯƠNG 4: LỰA CHỌN TRONG ĐIỀU KIỆN RỦI RO VÀ BẤT ĐỊNH	183
4.1. PHÂN BIỆT RỦI RO VÀ BẤT ĐỊNH	183
4.1.1. Khái niệm rủi ro và bất định	183
4.1.2. Phân biệt rủi ro và bất định	185
4.2. ĐO LƯỜNG RỦI RO BẰNG PHÂN BỐ XÁC SUẤT	186
4.2.1. Sự phân bố xác suất	186
4.2.2. Giá trị kỳ vọng của một phân bố xác suất	188
4.2.3. Độ phân tán của phân bố xác suất	188
4.3. RA QUYẾT ĐỊNH TRONG ĐIỀU KIỆN RỦI RO	190
4.3.1. Tối đa hoá giá trị kỳ vọng	190
4.3.2. Phân tích phương sai - giá trị trung bình	191
4.3.3. Tối đa hóa lợi ích kỳ vọng	192
4.4. RA QUYẾT ĐỊNH TRONG ĐIỀU KIỆN BẤT ĐỊNH	197
4.4.1. Tiêu chí cực đại tối đa	197
4.4.2. Tiêu chí cực đại tối thiểu	198
4.4.3. Tiêu chí cực tiểu hóa giá trị hối tiếc tối đa	199
4.4.4. Tiêu chí xác suất cân bằng	200
4.5. MỘT SỐ GIẢI PHÁP GIẢM THIỂU RỦI RO	201
4.5.1. Đa dạng hóa sản phẩm	201
4.5.2. Mua bảo hiểm	202

4.5.3. Gia tăng giá trị của thông tin	203
4.5.4. Dự báo tình huống xảy ra	205
TÓM LƯỢC CHƯƠNG 4	208
CÁC THUẬT NGỮ CHƯƠNG 4	210
CÂU HỎI ÔN TẬP	211
BÀI TẬP VẬN DỤNG	212
CHƯƠNG 5: QUYẾT ĐỊNH CỦA NHÀ QUẢN LÝ TRONG CÁC CẤU TRÚC THỊ TRƯỜNG	217
5.1. QUYẾT ĐỊNH QUẢN LÝ TRONG THỊ TRƯỜNG CẠNH TRANH HOÀN HẢO	217
5.1.1. Quyết định của hãng cạnh tranh hoàn hảo trong ngắn hạn	217
5.1.2. Quyết định của hãng cạnh tranh hoàn hảo trong dài hạn	225
5.1.3. Ước lượng giá bán và chi phí của hãng cạnh tranh hoàn hảo trong ngắn hạn	226
5.1.4. Lựa chọn đầu vào để tối đa hóa lợi nhuận	229
5.2. QUYẾT ĐỊNH CỦA NHÀ QUẢN LÝ TRONG THỊ TRƯỜNG ĐỘC QUYỀN THUẦN TÚY	232
5.2.1. Các yếu tố xác định sức mạnh thị trường	232
5.2.2. Các quyết định của hãng trong ngắn hạn và dài hạn	238
5.2.3. Ước lượng hàm cầu và hàm chi phí của hãng độc quyền	242
5.2.4. Lựa chọn đầu vào để tối đa hóa lợi nhuận	245
5.3. QUYẾT ĐỊNH CỦA NHÀ QUẢN LÝ TRONG THỊ TRƯỜNG CẠNH TRANH ĐỘC QUYỀN	246
5.3.1. Quyết định của các hãng trong ngắn hạn	246
5.3.2. Quyết định của các hãng trong dài hạn	248

5.4. QUYẾT ĐỊNH CỦA NHÀ QUẢN LÝ TRONG THỊ TRƯỜNG ĐỘC QUYỀN NHÓM	249
5.4.1. Quyết định của nhà quản lý khi các phương án lựa chọn giới hạn	254
5.4.2. Quyết định của nhà quản lý khi số phương án lựa chọn lớn	266
5.4.3. Quyết định của nhà quản lý trong các chiến lược lặp lại	272
5.5. NGHIÊN CỨU TÌNH HUỐNG THỰC TẾ (CASE STUDY)	282
TÓM LƯỢC CHƯƠNG 5	286
CÁC THUẬT NGỮ CHƯƠNG 5	289
CÂU HỎI ÔN TẬP	291
BÀI TẬP VẬN DỤNG	293
 CHƯƠNG 6: PHƯƠNG PHÁP VÀ KỸ THUẬT RA QUYẾT ĐỊNH TỐI ĐA HOÁ LỢI NHUẬN	 298
6.1. PHƯƠNG PHÁP ĐỊNH GIÁ CỘNG CHI PHÍ	298
6.2. PHƯƠNG PHÁP PHÂN TÍCH MỘT HẰNG CÓ NHIỀU NHÀ MÁY	304
6.2.1. Đặc điểm của phương pháp	304
6.2.2. Phân tích mô hình	306
6.3. PHƯƠNG PHÁP PHÂN TÍCH MỘT HẰNG BÁN TRÊN NHIỀU THỊ TRƯỜNG	310
6.3.1. Đặc điểm của phương pháp	311
6.3.2. Phân tích mô hình	313
6.4. PHƯƠNG PHÁP PHÂN TÍCH MỘT HẰNG BÁN NHIỀU LOẠI SẢN PHẨM	319
6.4.1. Đặc điểm của phương pháp	319
6.4.2. Phân tích mô hình sản xuất nhiều loại sản phẩm	323

6.5. CHIẾN LƯỢC NGĂN CẢN SỰ GIA NHẬP CỦA HÃNG MỚI	329
6.5.1. Mục tiêu của chiến lược	329
6.5.2. Chiến lược ngăn cản sự gia nhập	330
TÓM LƯỢC CHƯƠNG 6	334
CÁC THUẬT NGỮ CHƯƠNG 6	337
CÂU HỎI ÔN TẬP	338
BÀI TẬP VẬN DỤNG	339
ĐÁP ÁN MỘT SỐ DẠNG BÀI TẬP VẬN DỤNG	345
ĐÁP ÁN BÀI TẬP VẬN DỤNG CHƯƠNG 1	347
ĐÁP ÁN BÀI TẬP VẬN DỤNG CHƯƠNG 2	350
ĐÁP ÁN BÀI TẬP VẬN DỤNG CHƯƠNG 3	356
ĐÁP ÁN BÀI TẬP VẬN DỤNG CHƯƠNG 4	360
ĐÁP ÁN BÀI TẬP VẬN DỤNG CHƯƠNG 5	365
ĐÁP ÁN BÀI TẬP VẬN DỤNG CHƯƠNG 6	369
TÀI LIỆU THAM KHẢO	376

In 500 cuốn, khổ 16 x 24cm tại NXB Thống kê - Công ty In và Thương mại Đông Bắc
Địa chỉ: Số 15, ngõ 14, phố Pháo Đài Láng, P. Láng Thượng, Q. Đống Đa, Hà Nội.
Đăng ký xuất bản 3952-2019/CXBIPH/04-34/TK do CXBIPH cấp ngày 08/10/2019.
QĐXB số: 281/QĐ-NXBTK ngày 24/10/2019 của Giám đốc - Tổng Biên tập NXB Thống kê.
In xong, nộp lưu chiểu: Quý IV năm 2019.
ISBN: 978-604-75-1405-2